

Važnost provođenja životno-praktičnih i radnih aktivnosti u dječjem vrtiću

---

Mileta, Kristina

Master's thesis / Diplomski rad

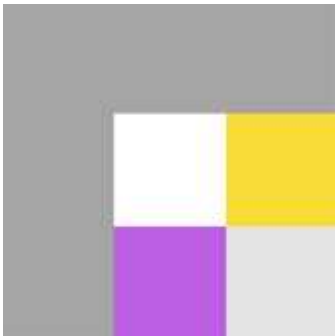
2024

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Faculty of Education / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:141:874661>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-04-03**

Repository / Repozitorij:

[FOOZOS Repository - Repository of the Faculty of Education](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

Kristina Mileta

**VAŽNOST PROVOĐENJA ŽIVOTNO-PRAKTIČNIH I RADNIH AKTIVNOSTI U
DJEČJEM VRTIĆU**

**THE IMPORTANCE OF IMPLEMENTING LIFE-PRACTICAL AND WORK
ACTIVITIES IN KINDERGARTEN**

DIPLOMSKI RAD

Osijek, 2024.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
FAKULTET ZA ODGOJNE I OBRAZOVNE ZNANOSTI

Sveučilišni diplomski studij Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

**VAŽNOST PROVOĐENJA ŽIVOTNO-PRAKTIČNIH I RADNIH AKTIVNOSTI U
DJEČJEM VRTIĆU**

**THE IMPORTANCE OF IMPLEMENTING LIFE-PRACTICAL AND WORK
ACTIVITIES IN KINDERGARTEN**

DIPLOMSKI RAD

Predmet: Pedagogija

Mentor: doc. dr. sc. Darija Kuharić

Studentica: Kristina Mileta

Matični broj: 1471/7

Osijek, rujan 2024.

SAŽETAK

Životno-praktične i radne aktivnosti predstavljaju osnovu razvoja djetetovih vještina i sposobnosti osamostaljivanja i brige o sebi te zbog toga imaju velik utjecaj u razvoju djetetove osobnosti zbog čega čine važan dio odgojno-obrazovnog sustava u dječjem vrtiću. Cilj diplomskog rada je analizirati i opisati važnost provođenja životno-praktičnih i radnih aktivnosti u dječjem vrtiću na razvoj djetetove samostalnosti i sposobnosti brige o sebi na temelju iskustava i stavova ispitanika, to jest odgojitelja. Iskustva i stavovi ispitanika izneseni su putem mrežnog upitnika izrađenog za potrebe istraživanja kako bi se na temelju njihovih odgovora ustanovili uzročno-posljedični odnosi provođenja životno-praktičnih i radnih aktivnosti u dječjem vrtiću na razvoj djetetove samostalnosti.

Ključne riječi: djeca, dječji vrtić, samostalnost, sposobnosti, vještine, životno-praktične i radne aktivnosti

SUMMARY

Life-practical and work activities represent the basis of the development of the child's skills and ability to become independent and take care of himself, and therefore, have a significant influence in the establishment of the child's personality, which is why they form an important part of the educational system in kindergarten. The diploma thesis aims to analyze and describe the importance of implementing life-practical and work activities in kindergarten to develop the child's independence and ability to take care of himself based on the experiences and attitudes of the respondents (preschool teachers).

Keywords: children, kindergarten, independence, abilities, skills, life-practical and work activities

SADRŽAJ

1. UVOD

2. SAMOSTALNO DIJETE JE SRETNO DIJETE 2

3. ŽIVOTNO-PRAKTIČNE I RADNE AKTIVNOSTI U DJEČJEM VRTIĆU 3

3.1. Uvjeti za obavljanje životno-praktičnih i radnih aktivnosti u dječjem vrtiću.....4

3.2. Montessori pedagogija u pogledu praktičnog života 5

4. PRIMJERI ŽIVOTNO-PRAKTIČNIH I RADNIH AKTIVNOSTI.....7

4.1. Osobna higijena 7

4.1.1. *Pranje ruku* 7

4.2. Briga o odjeći i obući 8

4.2.1. *Pranje rublja*.....8

4.3. Priprema i posluživanje hrane.....9

4.3.1. *Ulijevanje tekućine u čašu* 9

4.4. Briga o prostoru u kojem boravim 10

4.4.1. *Spremanje kreveta*.....10

5. ULOGA ODGOJITELJA.....11

6. METODOLOGIJA 12

6.1. Cilj istraživanja 12

6.2. Uzorak ispitanika 12

6.3. Mjerni instrumenti.....12

6.4. Hipoteza 13

7. REZULTATI ISTRAŽIVANJA I INTERPRETACIJA.....14

8. RASPRAVA.....28

9. ZAKLJUČAK

10. POPIS LITERATURE

11. PRILOZI

12. IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI DIPLOMSKOGA RADA

1. UVOD

Životno-praktične i radne aktivnosti predstavljaju osnovu razvoja djetetovih vještina i sposobnosti osamostaljivanja i brige o sebi zbog čega imaju velik utjecaj u razvoju djetetove osobnosti zbog čega je potrebno da ih dijete stječe od najranije dobi. To su sposobnosti izvođenja određenih ponašanja ili radnji koje pojedincu omogućuju uspješno suočavanje sa zahtjevima i izazovima svakodnevnog života, a njihova je glavna uloga priprema osobe za samostalan i produktivan život u određenom društvenom okruženju (WHO, 2020). Kao takve, životno-praktične i radne aktivnosti čine važan dio odgojno-obrazovnog sustava u dječjem vrtiću.

Dijete koje od ranog djetinjstva raste u poticajnom okruženju u kojem ima priliku razvijati svoju samostalnost i ovladati brigom o sebi, bit će samopouzdaniji, sretniji i sposobniji član društvene zajednice s razvijenim osjećajem vrijednosti. Dijete najviše znanja usvaja kroz igru, stoga kroz zabavne i zanimljive životno-praktične i radne aktivnosti u dječjem vrtiću, ono uči raditi, gradi osjećaj samovrijednosti te razvija samostalnost i samopouzdanje. U ranom djetinjstvu, dijete još nema oblikovanu svoju osobnost, stoga uči po modelu, odnosno prema onome što vidi oko sebe. Odgojitelji u dječjim vrtićima, kao i roditelji ili skrbnici u obiteljskom domu, vlastitim primjerima trebaju poticati djecu na ovladavanje životno-praktičnim i radnim vještinama. Djeci vrtićke dobi određene životno-praktične i radne radnje vrlo su izazovne, stoga ih odrasle osobe trebaju ohrabrivati i podržavati vlastitim primjerom te ih pohvaliti za svaki uspješno odrađen zadatak. Navedene aktivnosti trebaju se provoditi svakodnevno u odgojno-obrazovnim skupinama dječjih vrtića uklapajući se u plan i program odgojno-obrazovnog rada.

Životno-praktične i radne aktivnosti kojima djeca mogu i trebaju ovladati do polaska u školu su samostalno odijevanje i preobuvanje, pravilno pranje ruku, zavrtnanje rukava, pranje zubi, brisanje nosa, kontroliranje i obavljanje fizioloških potreba, briga o vlastitim stvarima, pravilno korištenje i pospremanje pribora za jelo, samoposluživanje jelom, razni kućanski poslovi poput postavljanja stola, slaganja kreveta, pospremanja svoje sobe i slaganja svoje odjeće, briga o biljkama i njihovo redovito zalijevanje te briga i hranjenje kućnih ljubimaca.

2. SAMOSTALNO DIJETE JE SRETNO DIJETE

Slunjski (2013) navodi da razvoj samostalnosti i odgovornosti kao posebno važnih ciljeva odgoja treba poticati i podržavati od rođenja, što je vrlo važno za razvoj samopouzdanja, samopoštovanja, samosvijesti, ponosa i sigurnosti kod djeteta. Cilj bi nam trebao biti odgojiti neovisno i samopouzdana dijete jer je uspjeh u životu skoro uvijek povezan s razinom samostalnosti (Škugor i sur., 2024). Roditelji ne bi trebali ograničavati razvoj djetetove samostalnosti, zadržavajući njegovu ovisnost o njima, jer im je teško prihvatiti da dijete njihovu pomoć treba u manjoj mjeri nego prije. Uz to, roditelji često odrađuju umjesto djeteta ono što je ono moglo učiniti samo kako bi uštedjeli vrijeme i izbjegli nered.

Roditelji i odgojitelji trebaju znati prepoznati kada je djetetu potrebna pomoć, a kada ga treba pustiti da nešto obavlja samo imajući pritom na umu dob, razvojnu fazu i mogućnosti djeteta (Jovičić, 2021). Odrasle osobe koje sudjeluju u odgoju djece trebaju biti strpljive kako bi djetetovu razvoju omogućile dovoljno vremena i prostora, poštovanja i ljubavi (Lillard, 2012; Polk Lillard i Lillard Jessen, 2022, prema Škugor i sur., 2024). Važnost poticanja djetetove samostalnosti ogleda se i u učenju nošenja s vlastitim uspjehom, ali i neuspjehom što utječe na razvoj djetetove pozitivne slike o sebi. Pozitivni osjećaji koji se razvijaju kod djeteta pod utjecajem stjecanja samostalnosti preduvjet su za uspostavljanje zdravih socijalnih odnosa. Djeca čija se samostalnost ne potiče i ne razvija s vremenom će razviti osjećaje bezvrijednosti i nesposobnosti (Pernar, 2019).

Samostalna djeca uspješnija su i zadovoljnija u svojim nastojanjima što utječe na njihovu druželjubivost te sposobnost građenja i zadržavanja značajnih prijateljstava. Ona se znaju igrati s više od jednim prijateljem, smireno prihvaćaju uspjeh i poraz, sretna su, optimistična i svjesna sebe samih (Pernar, 2019). Takva djeca zalagat će se i boriti za sebe, a svojim će samoostvarenjem uspješno djelovati u društvu za dobrobit drugih (Montessori 1971, prema Škugor i sur., 2024).

Jurgen Zimmer 1970-ih godina utemeljio je pedagošku koncepciju i program "učenja u životnim okolnostima" koji naglašavaju pripremu djeteta za stvarni život i njegovo snalaženje u raznim životnim situacijama i problemima tijekom djetinjstva i budućnosti. Upravo ta pedagoška koncepcija zadnjih je godina bila teoretska orijentacija u preusmjeravanju predškolskog odgoja i preobučavanju odgojitelja (Vlaisavljević, 2009).

3. ŽIVOTNO-PRAKTIČNE I RADNE AKTIVNOSTI U DJEČJEM

VRTIĆU

Životno-praktične i radne aktivnosti prvi su pokušaji djetetovog ispitivanja vlastite sposobnosti u kojima do izražaja dolaze određene njegove sklonosti i sposobnosti koje odgojitelj prati i bilježi tijekom djetetovog razvoja. Radne aktivnosti prvenstveno su usmjerene na igru i zabavu djece, a potom i na ostvarivanje odgojno-obrazovnih zadataka. Analizom programskih zadataka i sadržaja uočeno je da radni odgoj u dječjem vrtiću omogućuje stjecanje novih iskustava i spoznaja te razvijanje određenih sposobnosti, kao i to da stvara dječji interes za rad i njegov rezultat, razvija dječju znatiželju, doprinosi stvaranju radnih navika, potiče stvaralačke sposobnosti, ima velik utjecaj na odgoj te je najkorisniji oblik zabave (Peteh, 1986). Rani i predškolski odgoj i obrazovanje najbolje je razdoblje za početak razvijanja vještina praktičnoga života i osamostaljivanje djeteta.

Radne aktivnosti u dječjem vrtiću temelje se na ponudi i potražnji raznovrsnih sredstava, materijala i igračaka. Odgojitelj djeci nudi nekoliko materijala odjednom na nekoliko različitih stolova. „Dijete obilazi stolove i odlučuje što će izabrati i izraditi po vlastitoj želji ili pak odustaje i odlazi u određeni kutić igrati se”, navodi Peteh (1986, str. 15). S obzirom na raspoloživost materijala, odgojitelj smišlja i organizira životno-praktične i radne aktivnosti u sklopu odgojno-obrazovnog rada skupine. Dječji rad i pristup radu otkriva puno dječjih osobina i sposobnosti, pa tako odgojitelju može ukazati na odstupanja u ponašanju djece. Radne aktivnosti s raznolikim materijalima su za mnogu pedagoški zanemarenu, emocionalno ugroženu i mentalno oštećenu djecu svojevrsna terapija. Zaokupljenost djece igrom i zanimljivim aktivnostima poput radnih aktivnosti, omogućuje im kratko udaljavanje od problema, ali i smirenje. Praćenjem je uočeno da je za vrijeme radnih aktivnosti gotovo nemoguće prepoznati djecu s teškoćama u razvoju, dok se u drugim aktivnostima gotovo uvijek razlikuju (Peteh, 1986).

Peteh (1986) navodi usvajanje praktičnih vještina, razvijanje radnih navika kao i navikavanje na postupno svladavanje problema, a potom dovršavanje započetog posla, kao neke od brojnih razvojnih zadataka koje djeca usvajaju provođenjem radnih aktivnosti u dječjem vrtiću. Provođenjem radnih aktivnosti utječe se na pojavu pozitivnih emocija i razvijanje psihofizičkih sposobnosti kod djeteta, kao i na ostvarivanje odgojno-obrazovnog programa. Osnovna životno-praktična i radna aktivnost u dječjem vrtiću je spremanje sobe i

igračaka na odgovarajuće mjesto što za puno djece može biti zahtjevan zadatak, posebice za djecu umjesto kojih sve odrađuju roditelji, bake i djedovi i drugi ukućani (Peteh, 1986).

Takvoj djeci nužan je individualizirani pristup kojim se omogućava ravnopravno usvajanje životno-praktičnih i radnih razvojnih zadataka s ostalom djecom koja uključuje motiviranje igrom, pripovijedanje srodnih priča, posjete radionama i sl. Spremanje igračaka uvijek treba biti poticaj djetetu, a nikada prisila te je poželjno da se u tu aktivnost uključi i sam odgojitelj kada je to potrebno, a što je najčešće u početku usvajanja te razvojne zadaće, s obzirom na to da djeca najbolje uče po modelu, navodi Peteh (1986). Djeca zajedno s odgojiteljem mogu popravljati oštećene slikovnice i namještaj iz sobe dnevnog boravka, premještati namještaj i dr. U sobi dnevnog boravka odgojno-obrazovne skupine poželjno je oblikovati kutak radionice gdje se nalazi potreban pribor i alat za moguće popravke (čekić, kliješta, svrdlo, čavli, daščice, papir, ljepilo i dr.).

Djeca vole kada im odrasli daju odgovorne zadatke osjećajući tada povjerenje odrasle osobe da će taj zadatak odraditi ispravno, a kada obave određeni zadatak, važno je dijete pohvaliti. Čak i ako je dijete zadatak obavilo neuspješno, važno je pohvaliti i sam pokušaj i volju za obavljanje zadatka što će ga motivirati za nove radne aktivnosti (Peteh, 1986).

3.1. Uvjeti za obavljanje životno-praktičnih i radnih aktivnosti u dječjem vrtiću

Uspješan odgojno-obrazovni rad u vrtiću ovisan je o dobroj organizaciji rada, a koja ovisi o psihofizičkim sposobnostima djece, sastavu odgojno-obrazovne skupine, jasnim odgojno-obrazovnim zadaćama, sredini u kojoj se vrtić nalazi, pribavljenim materijalima za rad, prostoru i njegovom pravilnom rasporedu u kojem se aktivnosti provode, kao i o primjeru odgojitelja. Primjereno uređen prostor sobe u kojoj se provode dječje aktivnosti podrazumijeva pravilan raspored stolova, stolica i pribora te dobro osvjetljenje (Peteh, 1986).

Životno-praktične i radne aktivnosti koje odgojitelj priprema za djecu moraju biti u skladu s dobi, razvojnom fazom, sposobnostima i interesima svakog djeteta te ne smiju biti prezahtjevne kako ne bi odbijale djecu, ali niti prelagane jer ih tada ne potiču i ne razvijaju njihove mogućnosti. Važno je naglasiti da na aktivnosti i djetetovo djelovanje u vrtiću nikada ne smije biti prisile, već se one moraju zasnivati na dobrovoljnosti. Ako ponuđene aktivnosti zanimaju dijete, ono ih prihvaća i bavi se njima do zadovoljenja svoje unutrašnje potrebe za igrom, a ukoliko ga ne zanimaju, ono traži drugu igru ili aktivnost kojom će se baviti. Jednako

tako, bitno je napomenuti da dječju kreativnost i maštu treba poticati, a nikako sprečavati. Ako je dijete zamislilo od ponuđenih materijala napraviti nešto sebi svrhovito, važno je dopustiti mu da svoju zamisao ostvari jer je ona djetetu u tom trenutku značajna (Peteh, 1986).

Poželjno je da je sav materijal za radne aktivnosti pohranjen u kutije, odjeljke ili vrećice, kako bi djeci bio dostupan kad god ona žele, no i zbog lakoće odlaganja. U sobi dnevnog boravka skupine mora biti dovoljno slobodnog prostora za nesmetano dječje kretanje, korištenje materijala, promatranje druge djece u aktivnostima te surađivanje. Materijale za provođenje radnih aktivnosti u vrtiću djeca mogu prikupljati kući, u prirodi, na selu ili u šumi, a poželjno je da im u tome pomognu i roditelji. U svakom kućanstvu mogu se pronaći predmeti koji se više ne koriste i suvišni su, a djeca ih mogu koristiti za obavljanje životno-praktičnih i radnih aktivnosti (npr. dugmad, patentni zatvarači, stari usisivač i dr.).

Mnoštvo i raznovrsnost materijala omogućuje i nudi razne ideje (Peteh, 1986). Nakon završenih radnih aktivnosti djecu treba poticati i privikavati na pospremanje materijala kojima su se koristili kako bi bili spremni za korištenje i sljedećeg dana. Svaki materijal i igračka moraju imati svoje mjesto u sobi dnevnog boravka djece, s čime djeca postupno uče da u svakom radu treba postojati red, odnosno da pravog rada nema bez reda (Peteh, 1986).

3.2. Montessori pedagogija u pogledu praktičnog života

Montessori (2013, prema Škugor i sur., 2024) ističe kako u razdobljima posebne osjetljivosti dijete pokazuje veliko zanimanje za određenu aktivnost kojoj se neprestano vraća i ponavlja ju, usredotočeno je na svoj rad od početka do kraja, a nakon završetka intelektualno je nahranjeno, zadovoljno i mirno. Jedno od načela Montessori pedagogije koje ima odlučujuću ulogu u razvoju djeteta je načelo pripremljene okoline. Philipps (2003, prema Škugor i sur., 2024) navodi kako je pripremljena okolina posebno organizirana i zadovoljava stvarne, sadašnje potrebe djeteta te osigurava razvoj njegove osobnosti. Didaktički materijal u toj okolini raspoloživ je djetetu, potiče ga na aktivnost, u skladu je s njegovim potrebama i mogućnostima te mu omogućuje prepoznavanje pogreške u radu. Vježbe su pripremljene tako da kreću od jednostavnijih prema složenijima i od konkretnih prema apstraktnima. Kontrola pogreške koja se nalazi u samom materijalu pruža djetetu samostalnost u radu, samoučenje i autonomiju. Odrasla osoba posredno vodi dijete, podržava ga i potiče na slobodu izbora (Philipps, 2003, prema Škugor i sur., 2024). Matijević (2001, prema Škugor i sur., 2024)

navodi da su pripremljena okolina i didaktički materijal zadaća odrasle osobe, odnosno u dječjem vrtiću – odgojitelja.

Montessori pedagogija značajno doprinosi razvoju strpljenja, osobito u situacijama kada dijete treba pričekati dostupnost materijala kojeg uvijek ima samo u jednom primjerku. Isto tako, doprinosi i razvoju odgovornosti jer je dijete obvezno vratiti materijal na mjesto i u stanju u kojem ga je našlo (Škugor i Takus, 2024, prema Škugor i sur., 2024). Vježbe praktičnog života svrhovite su aktivnosti koje pripremaju dijete za samostalnu brigu o sebi, svojoj okolini i drugim ljudima, a njihov cilj je razvoj fine i grube motorike, kontrole pokreta, koordinacije, koncentracije, osjećaja odgovornosti te prilagodba društvenom okruženju (McElwee, 2014, prema Škugor i sur., 2024). Rule i Stewart (2002, prema Škugor i sur., 2024) rezultatima istraživanja utvrdili su da vježbe praktičnog života kod djece potiču razvoj i uporabu mišića ruku i šake. Početne vježbe s kojima se dijete u vrtiću susreće potiču usklađivanje pokreta i spretnost u rukovanju predmetima i kretanju, a svaka vježba temelji se na stvarnom životu i svakodnevnoj rutini čovjeka.

Najznačajnije dobrobiti Montessori pedagogije upravo su samostalno obavljanje takvih aktivnosti od najranije dobi i razvijanje slobodne volje (Demiralpu, 2019; Vatanseveri i Ahmetoğlu, 2019, prema Škugor i sur., 2024).

Tijekom izvođenja vježbi praktičnog života dijete prolazi kroz četiri razvojne etape, a to su:

- 1) dijete se raduje vježbi jer ga sama aktivnost činjenja veseli, dok vježba nema poseban cilj,
- 2) dijete izvodi vježbu jer je svjesno njezine uloge, a pokreti su sve usklađeniji,
- 3) djetetu je bitno izvesti vježbu točno i precizno te
- 4) dijete je usvojilo određenu vještinu i sada vježbu izvodi za druge (Škugor i sur., 2024).

4. PRIMJERI ŽIVOTNO-PRAKTIČNIH I RADNIH AKTIVNOSTI

Prema Škugor i sur. (2024) životno-praktične i radne aktivnosti podijeljene su u 6 kategorija, a to su *osobna higijena, briga o odjeći i obući, priprema i posluživanje hrane, briga o prostoru u kojem boravim, šivanje i pletenje i svakodnevne aktivnosti*.

4.1. Osobna higijena

Osobna higijena važna je značajka očuvanja zdravlja svakog čovjeka, a njezino poticanje i provođenje najvažnije je za djecu rane i predškolske dobi. Ona označava održavanje čistoće ruku, kose, lica, zubi i ostalih dijelova tijela, odjeće i obuće te higijene prostora u kojem se boravi.

S obzirom na to da djeca sama nemaju osjećaj i potrebu za higijenom i čistoćom, navikama za brigu o osobnoj higijeni trebaju ih naučiti roditelji i odgojitelji, kao i brinuti za njihovo provođenje (Galović, 2017).

4.1.1. Pranje ruku

Redovito i pravilno održavanje higijene ruku prva je i vrlo učinkovita mjera zaštite i sprječavanja širenja zaraznih bolesti koje se prenose nečistim rukama u kontaktu s drugim osobama, životinjama ili zagađenim predmetima (HCK, 2017).

Potreban materijal za vježbu su dozator sapuna/ kruti sapun, čisti ručnik/ papirnati ubrus, tekuća voda, umivaonik i slavina. Ciljevi vježbe su čiste i oprane ruke, razvijanje koncentracije i koordinacije pokreta, poticanje brige o osobnoj higijeni i urednosti te poticanje upornosti i strpljivosti. Vježba je predviđena za djecu od 2 godine pa nadalje. Točke posebnog dječjeg interesa mogu biti sapunica, mjehurići, voda i otresanje vode s ruku. Dijete može uvidjeti je li dobro opralo ruke putem prljave vode prilikom ispiranja ruku, prljavštine koja ostaje na ručniku, mokre odjeće i poprskane kupaonice (Škugor i sur., 2024).

Ruke obavezno treba prati prije i nakon konzumacije jela, nakon obavljanja nužde, nakon brisanja nosa, kašljanja ili kihanja, poslije kontakta s bolesnom osobom, nakon dodirivanja životinja, listanja slikovnica, igranja s igračkama, boravka i igre na dvorištu te nakon čišćenja i bacanja otpada (HCK, 2017).

Prikaz vježbe

1. Zavrnuti rukave.
2. Odvrnuti/ podignuti slavinu.
3. Smočiti ruke tekućom vodom.
4. Istisnuti tekući sapun iz dozatora na dlan ruke/ trljati kruti sapun između dlanova ruku.
5. Zavrnuti/ spustiti slavinu.
6. Trljati tekući/ kruti sapun dlanom o dlan.
7. Raširiti prste obje ruke i nastaviti trljati isprepletenih prstiju.
8. Trljati nadlanicu desne ruke dlanom i prstima lijeve ruke i obrnuto.
9. Dlanom i prstima lijeve ruke kružnim pokretima trljati zapešće desne ruke i obrnuto.
10. Prstima desne ruke obuhvatiti prste lijeve ruke i pomicati vrhove prstiju gore-dolje kako bi se oprali nokti.
11. Kružnim pokretima prstima desne ruke oprati palac lijeve ruke i obrnuto.
12. Odvrnuti/ podignuti slavinu.
13. Tekućom vodom temeljito isprati sapun s ruku.
14. Protresti ruke iznad umivaonika kako voda ne bi kapala izvan njega.
15. Osušiti ruke brisanjem ručnikom/ papirnatim ubrusom.

4.2. Briga o odjeći i obući

Briga o vlastitoj odjeći i obući također je važna za razvoj djetetove samostalnosti i osjećaj vrijednosti, stoga je poželjno dopuštati i poticati dijete na životno-praktične aktivnosti poput pranja rublja, vješanja rublja, čišćenja obuće, sparivanja i slaganja čarapa, odijevanja jakne, izvrtanja i slaganja odjeće te različitih načina kopčanja (dugmad, patentni zatvarač, kopča za ruksak), koje navode Škugor i sur. (2024).

4.2.1. Pranje rublja

Potreban materijal za vježbu su posuda s vodom i praškom za rublje, dvije posude s čistom vodom i prljavo rublje. Ciljevi vježbe su čisto rublje, razvijanje motorike i koordinacije pokreta, poticanje samostalnosti i urednosti. Vježba je predviđena za djecu od 4 do 6 godina. Točke posebnog dječjeg interesa mogu biti trljanje i cijedenje tkanine, provlačenje tkanine kroz vodu i pjena. Vidljiva mrlja djetetu ukazuje na pogrešku u vježbi te da treba još trljati tkanine kako bi se mrlja uklonila (Škugor i sur., 2024).

Prikaz vježbe

1. Dijete uzima odjevni predmet i stavlja u posudu s čistom vodom za namakanje.
2. Nakon namakanja u čistoj vodi, dijete odjevni predmet prebacuje u posudu s vodom i praškom za rublje te lagano trlja tkaninu od tkaninu dok se mrlja ne ukloni.
3. Dijete pregledava je li mrlja uklonjena.
4. Kada je mrlja uklonjena, dijete odjevni predmet ponovno prebacuje u čistu vodu kroz koju ga provlači i tako ispire, ponavljajući radnju dok se sapunica ne ispere.
5. Dijete oprani odjevni predmet cijedi stišćući ga objema rukama.

4.3. Priprema i posluživanje hrane

Djecu od treće godine treba početi poticati na pomaganje u pripremi i posluživanju hrane, pa tako i u postavljanju stola, čak i ako bi samo postavljali salvete pored tanjura. Kada djeci dopuštamo donošenje malih odluka poput odabira stolnjaka ili boje salveta, ona se tada osjećaju vrijedno i ponosno. Škugor i sur. (2024) u priručniku navode aktivnosti pripreme i posluživanja hrane, a to su postavljanje stola, slaganje ubrusa, ulijevanje tekućine u čašu, korištenje pribora za jelo, grabljenje juhe, brisanje stola, pranje posuđa, guljenje kuhanog jajeta, mazanje kruha nožem, miješenje slanog tijesta, guljenje agruma te odvrtnje i zavrtanje poklopca na staklenci.

4.3.1. Ulijevanje tekućine u čašu

Potreban materijal za vježbu su vrč, čaša, voda i krpa za brisanje. Ciljevi vježbe su tekućina ulivena u čašu, razvijanje koordinacije pokreta te poticanje preciznosti i strpljivosti. Predviđena djetetova dob za ovu vježbu je od 4 do 5 godina. Točke posebnog dječjeg interesa pri izvođenju vježbe mogu biti zvuk i promatranje tekućine koja se ulijeva u čašu te brisanje prolivene tekućine krpom. Dijete na pogrešku pri izvođenju vježbe upućuje prolijevanje tekućine niz vrč, prolivena tekućina pored čaše, prelijevanje tekućine iz čaše te zvuk dodirivanja stakla vrča i čaše. Vježba se primjenjuje u svakodnevnom životu prilikom ulijevanja tekućine iz spremnika, a korisna je i za savladavanje vježbe zalijevanja cvijeća (Škugor i sur., 2024).

Prikaz vježbe

1. Vrč s tekućinom i čaša postavljeni su na stol.
2. Dijete dominantnom rukom hvata vrč za dršku dok dno vrča pridržava drugom rukom.
3. Dijete polako nagnje vrč iznad čaše i kontrolira ulijevanje.
4. Kada napuni čašu, dijete prestaje ulijevati tekućinu te polako ispravlja vrč.

4.4. Briga o prostoru u kojem boravim

Učenje vještine pospremanja vrlo je važno za stvaranje djetetovih radnih navika. Uključivanje djeteta u manje kućanske poslove ima mnogo prednosti, a neke od njih su razvoj djetetove urednosti, odgovornosti, discipline, radnih navika te motoričkih sposobnosti, kao i razvoj samovrijednosti i samopouzdanja te sposobnosti suradnje. U ovoj kategoriji Škugor i sur. (2024) izdvajaju sljedeće vježbe: metenje poda, pranje prozora, razvrstavanje otpada, briga o biljkama, grabljanje i skupljanje lišća, spremanje kreveta, navlačenje jastučnice te razvrstavanje i pospremanje igračaka.

4.4.1. Spremanje kreveta

Potreban materijal za vježbu su pokrivač, jastuk, plahta i krevet. Ciljevi vježbe su uredan krevet, razvijanje koordinacije pokreta, poticanje preciznosti i urednosti. Dob djeteta predviđena za ovu vježbu je 3 godine. Točke posebnog dječjeg interesa mogu biti protresanje jastuka i pokrivača. Kontrole pogreške u izvođenju vježbe su plahta koja nije zakačena za rub madraca, neravnomjerno raširen pokrivač na krevetu te ulegnut jastuk. Vježba je korisna za usavršavanje svakodnevnog namještanja kreveta nakon spavanja (Škugor i sur., 2024).

Prikaz vježbe

1. Dijete miče jastuk i pokrivač s kreveta.
2. Dijete zateže plahtu preko madraca te rubove plahte natače na rubne dijelove madraca.
3. Dijete rukama protresa jastuk kako bi se unutrašnjost jednoliko rasporedila.
4. Dijete raširuje pokrivač po krevetu.
5. Rubove pokrivača povlači i ravnomjerno namješta na rubne dijelove madraca.

5. ULOGA ODGOJITELJA

U radu s djecom najvažnija je uloga odgojitelja, pa tako i u životno-praktičnim i radnim aktivnostima. Odgojitelj je onaj koji sve priprema i daje prijedloge za aktivnosti djeci. On treba biti pokretač i začetnik aktivnosti, vladati određenim tehnikama rada i isprobavati postupke određenih aktivnosti kako bi ih pravilno pripremio za djecu. Ta priprema odgojitelju omogućuje jednostavniji, lakši i stručniji pristup djeci. Materijale koji će se koristiti u aktivnostima u dječjem vrtiću odabire odgojitelj na temelju njihove sigurnosti za djetetovo upotrebljavanje, a sve što bi moglo biti opasno za dječje zdravlje otklanja se prije pružanja djeci na korištenje. Odgojitelj, stalno vodeći računa o sigurnosti djece, treba imati pregled cijelog prostora kako bi u isto vrijeme mogao pomagati djeci i nadzirati rad druge djece koja se bave aktivnostima ili se slobodno igraju, a pritom svakom djetetu posvećivati jednako pozornosti.

Životno-praktične i radne aktivnosti potrebno je provoditi od prvog dana polaska djeteta u dječji vrtić te ih je poželjno što češće provoditi i poticati usvajanje novih. U slobodnim aktivnostima važno je omogućiti djetetu dostupnost materijala i slobodno ponavljanje postupka ako ono to poželi. Često nije dovoljno samo sve pripremiti za provođenje aktivnosti, već je potrebno i motivirati djecu te im pokazati kako se što radi i zašto baš na taj način. Kao što je već spomenuto, djeca uče po modelu, stoga je odgojitelj djetetov uzor u svemu. Dijete tijekom boravka u vrtiću promatra odgojitelja i primjećuje da je odgojitelj uvijek zaposlen i nešto radi ili se igra s djecom, a osnovni poticaj za njegove radne aktivnosti i igre najčešće je upravo djelovanje ljudi iz njegove izravne okoline (Peteh, 1986).

U radu s djecom nužno je uvijek znati svrhu određenih aktivnosti i zadataka, kao i stručno pratiti njihovo ostvarivanje i reakcije djece, njihove sposobnosti, prihvaćanje, zanimaciju i ostalo što odgojitelj smatra važnim (Peteh, 1986). Odgojitelj treba dobro procijeniti kada je potrebno uključiti se u djetetovu aktivnost, ne narušavajući strukturu njegove igre koju dijete može odvesti u drugom, sebi smislenom smjeru. Ondje gdje ne postoji potreba za odgojiteljevom intervencijom, odgojitelj ostavlja djecu da se sama bave aktivnostima. Uspješnost odgojno-obrazovnog rada u dječjem vrtiću ovisi o odgojitelju koji samo primjerenim praćenjem djece može doći do bitnih saznanja o djetetovim mogućnostima, navodi Peteh (1986).

6. METODOLOGIJA

U svrhu istraživanja proveda se kvantitativna metodologija putem mrežnog upitnika kako bi se na temelju odgovora ustanovili uzročno-posljedični odnosi provođenja životno-praktičnih i radnih aktivnosti u dječjem vrtiću na razvoj djetetove samostalnosti. Ispitanicima su tema i cilj istraživanja pismeno obrazloženi u opisu upitnika. Ispitanici su u istraživanju sudjelovali dobrovoljno i anonimno, a njihovi odgovori prikupljeni su isključivo u svrhu izrade ovog diplomskog rada. Ispunjavanje upitnika zahtijevalo je od 5 do 10 minuta vremena ispitanika. Upitnik se sastoji od 14 tvrdnji iz područja pedagogije praktičnog života kojima su ispitanici stavovi odgojitelja o važnosti provođenja životno-praktičnih i radnih aktivnosti u dječjem vrtiću. Ispitanici su imali mogućnost jednostrukog i višestrukog odgovora te upisivanja vlastitog odgovora ovisno o tome koji odgovor je za njih odgovarajuć.

6.1. Cilj istraživanja

Cilj istraživanja je analizirati i opisati važnost provođenja životno-praktičnih i radnih aktivnosti u dječjem vrtiću na razvoj djetetove samostalnosti i sposobnosti brige o sebi na temelju iskustava i stavova ispitanika (odgojitelja).

6.2. Uzorak ispitanika

U istraživanju je sudjelovalo 328 odgojitelja. Mrežni upitnik objavljen je u internetskim grupama odgojitelja te poslan na elektroničke adrese svih registriranih dječjih vrtića u Republici Hrvatskoj. Podatci su prikupljeni tijekom srpnja i kolovoza 2024. godine.

6.3. Mjerni instrumenti

U istraživanju je korišten mrežni upitnik izrađen s pomoću alata Google obrasci pod nazivom „Važnost provođenja životno-praktičnih i radnih aktivnosti u dječjem vrtiću” koji je u potpunosti anonimna. Upitnik se sastoji od pitanja koja se odnose na spol odgojitelja, duljinu radnog staža, odgojno-obrazovnu skupinu u kojoj rade te na njihove stavove i iskustva s provođenjem životno-praktičnih i radnih aktivnosti u radu s djecom. Nakon završetka istraživanja analizirani su prikupljeni podatci.

6.4. Hipoteza

H1. Provođenje životno-praktičnih i radnih aktivnosti u dječjem vrtiću utječe na razvoj djetetove samostalnosti i sposobnosti brige o sebi.

H2. Dijete usvaja životno-praktične i radne radnje paralelno kod kuće s roditeljima i u vrtiću s odgojiteljima.

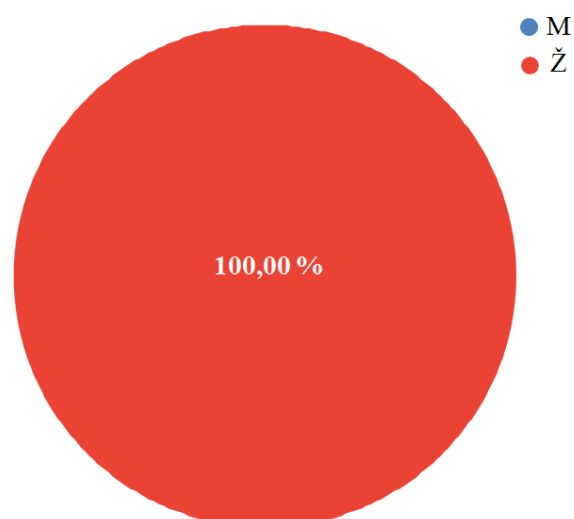
7. REZULTATI ISTRAŽIVANJA I INTERPRETACIJA

U istraživanju je sudjelovalo 328 ispitanika. Rezultati istraživanja analizirani su kvantitativnom analizom podataka te su izraženi u grafičkom prikazu.

Grafikon 1. Prikaz ispitanika prema spolu.

Spol

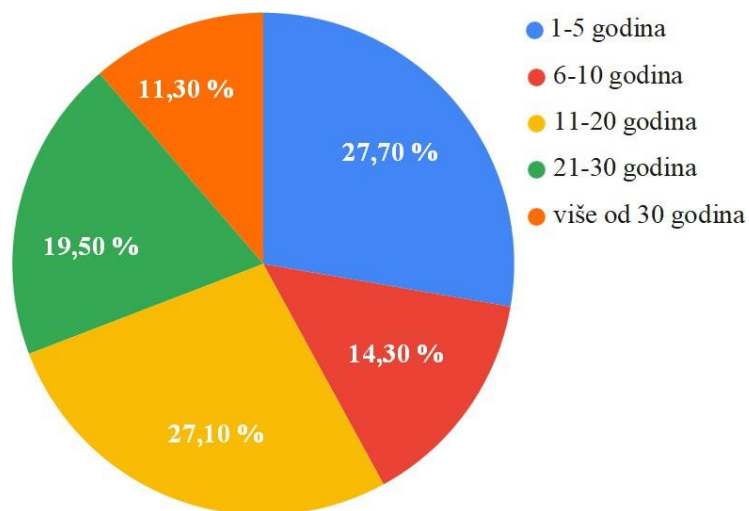
328 odgovora

Grafikon 2. Prikaz ispitanika prema duljini radnog staža u dječjem vrtiću.

Radno iskustvo u dječjem vrtiću:

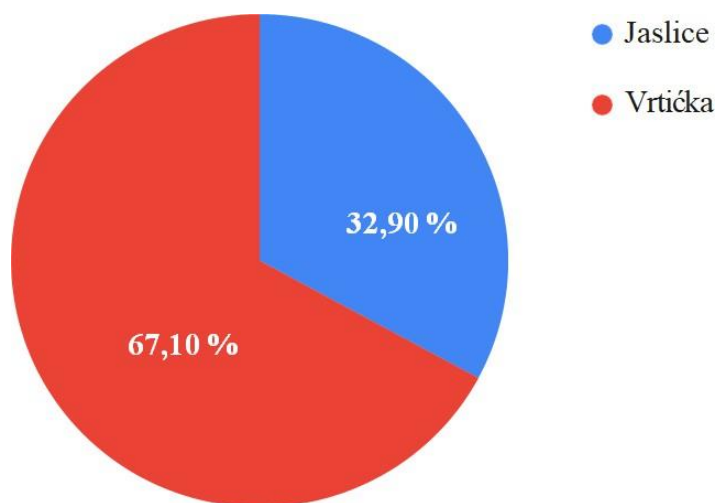
328 odgovora

Grafikon 3. Prikaz ispitanika prema vrsti odgojno-obrazovne skupine u kojoj rade.

Odgojno-obrazovna skupina u kojoj radite:

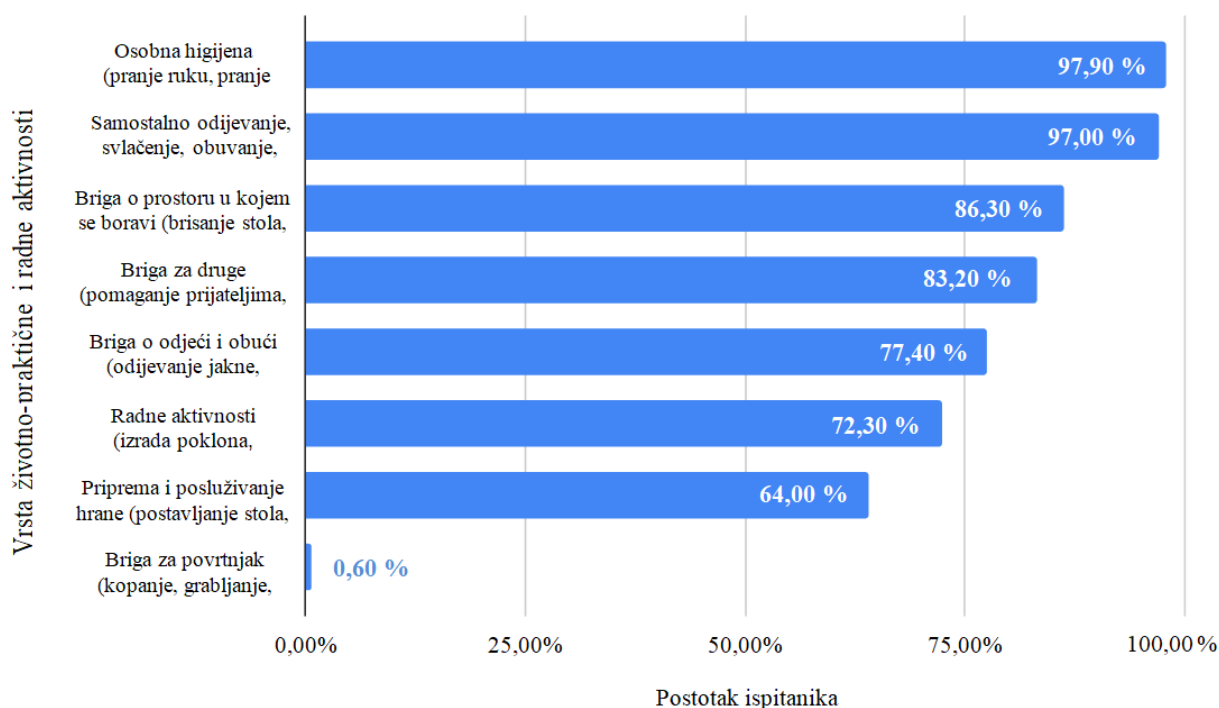
328 odgovora

Grafikon 4. Prikaz odgovora ispitanika na pitanje višestrukog odgovora koje od navedenih životno-praktičnih i radnih aktivnosti smatraju iznimno važnima.

Koje od navedenih životno-praktičnih i radnih aktivnosti smatrate iznimno važnima. (Moguće je označiti više od jednog odgovora.)

328 odgovora

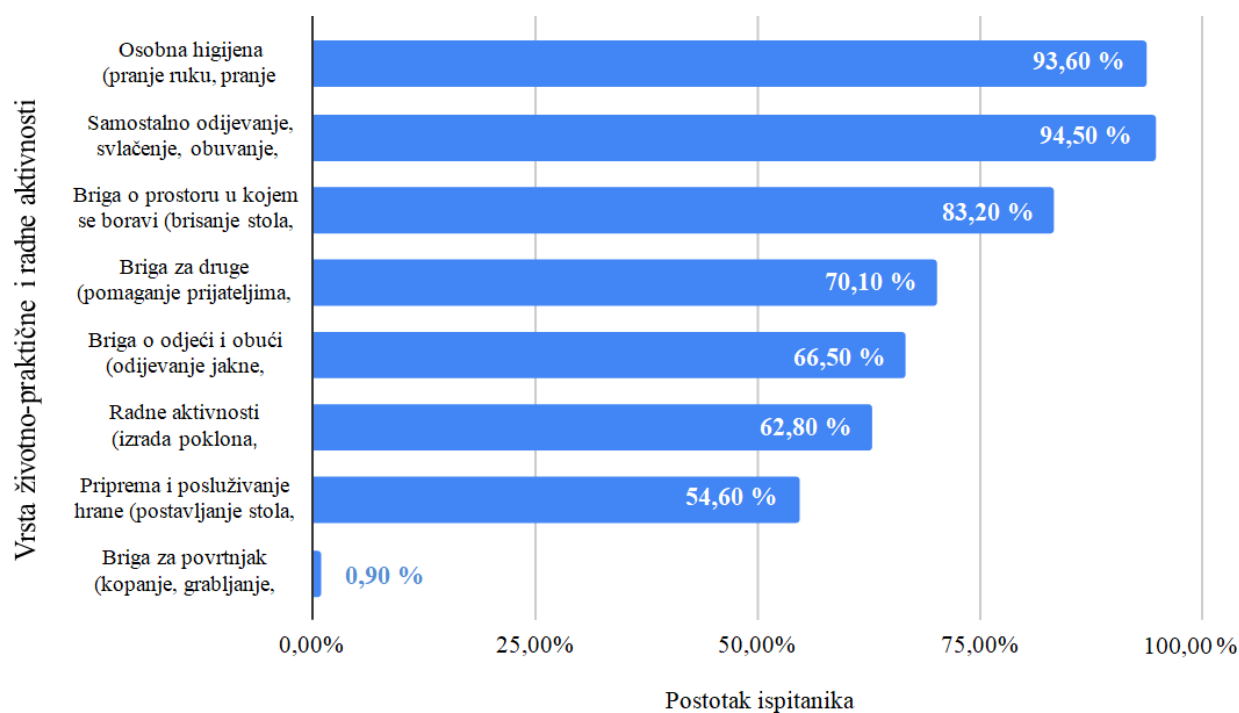

Dobiveni podaci ukazuju da najveći broj ispitanika aktivnosti održavanja osobne higijene smatra najvažnijima, zatim aktivnosti samostalnog presvlačenja i preobuvanja, nakon čega slijede aktivnosti brige o prostoru u kojem se boravi i brige za druge te ostale navedene aktivnosti. Aktivnosti brige za povrtnjak upisane su dodatnim odgovorom dvaju ispitanika.

Grafikon 5. Prikaz odgovora ispitanika na pitanje višestrukog odgovora koje su od navedenih životno-praktičnih i radnih aktivnosti najzastupljenije u njihovom odgojno-obrazovnom radu.

Koje su životno-praktične i radne aktivnosti najzastupljenije u Vašem odgojno-obrazovnom radu? (Moguće je označiti više od jednog odgovora.)

328 odgovora

Analizom podataka utvrđeno je da najveći broj ispitanika u odgojno-obrazovnom radu najviše provodi i potiče aktivnosti samostalnog presvlačenja i preobuvanja, a zatim i aktivnosti održavanja osobne higijene, nakon čega slijede aktivnosti brige o prostoru u kojem se boravi i brige za druge te ostale navedene aktivnosti. U ovom primjeru, ispitanici za vrlo mali postotak razlike daju prednost aktivnostima samostalnog presvlačenja i preobuvanja u odnosu na aktivnosti održavanja osobne higijene, dok to nije slučaj u prethodnom primjeru.

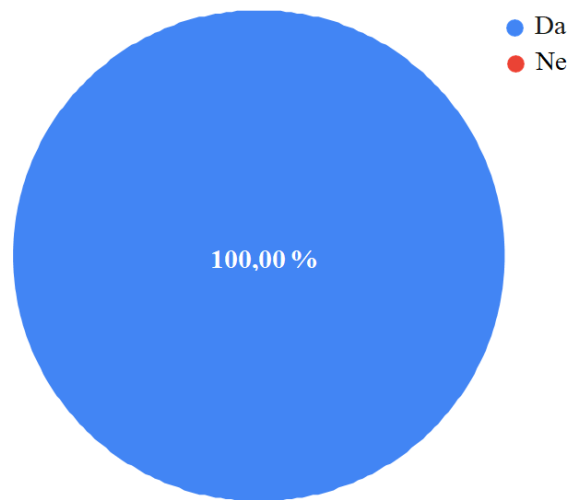
Životno-praktične i radne aktivnosti navedene u Grafikonima 4. i 5. su aktivnosti održavanja osobne higijene (pranje ruku, pranje zubi, češljanje, brisanje nosa, brisanje nakon nužde, kontrola fizioloških potreba), samostalno odijevanje, svlačenje, obuvanje i izuvanje, aktivnosti brige o prostoru u kojem se boravi (brisanje stola, postavljanje stola, pospremanje sobe, razvrstavanje igračkaka, slaganje kreveta, slaganje svoje odjeće, razvrstavanje otpada, metenje poda), brige za druge (pomaganje prijateljima, briga i hranjenje kućnih ljubimaca, briga i redovito zalijevanje biljaka) te brige o odjeći i obući (različiti načini kopčanja: dugmad, patentni zatvarač, kopča za ruksak, izvrtanje odjeće, odijevanje jakne, čišćenje obuće, vješanje rublja), radne aktivnosti (izrada poklona, rezanje škalicama, šiljenje bojica, šivanje, pletenje, odvrtanje i zavrtnje poklopca/ matica i dr.), aktivnosti pripreme i posluživanja hrane (postavljanje stola, samoposluživanje jelom, pospremanje vlastitog pribora za jelo, ulijevanje tekućine u čašu iz vrča, uporaba pribora za jelo - žlica/ vilica/ nož, guljenje agruma, mazanje kruha, grabljenje juhe) te aktivnosti brige za povrtnjak (kopanje, grabljanje, sijanje, sadnja, berba, plijevljenje, kompostiranje, punjenje hranilica za ptice).

Grafikon 6. Prikaz odgovora ispitanika na pitanje smatraju li da provođenje životno-praktičnih i radnih aktivnosti u dječjem vrtiću utječe na razvoj djetetove samostalnosti i sposobnosti brige o sebi.

Smatrate li da provođenje životno-praktičnih i radnih aktivnosti u dječjem vrtiću utječe na razvoj djetetove samostalnosti i sposobnosti brige o sebi?

328 odgovora

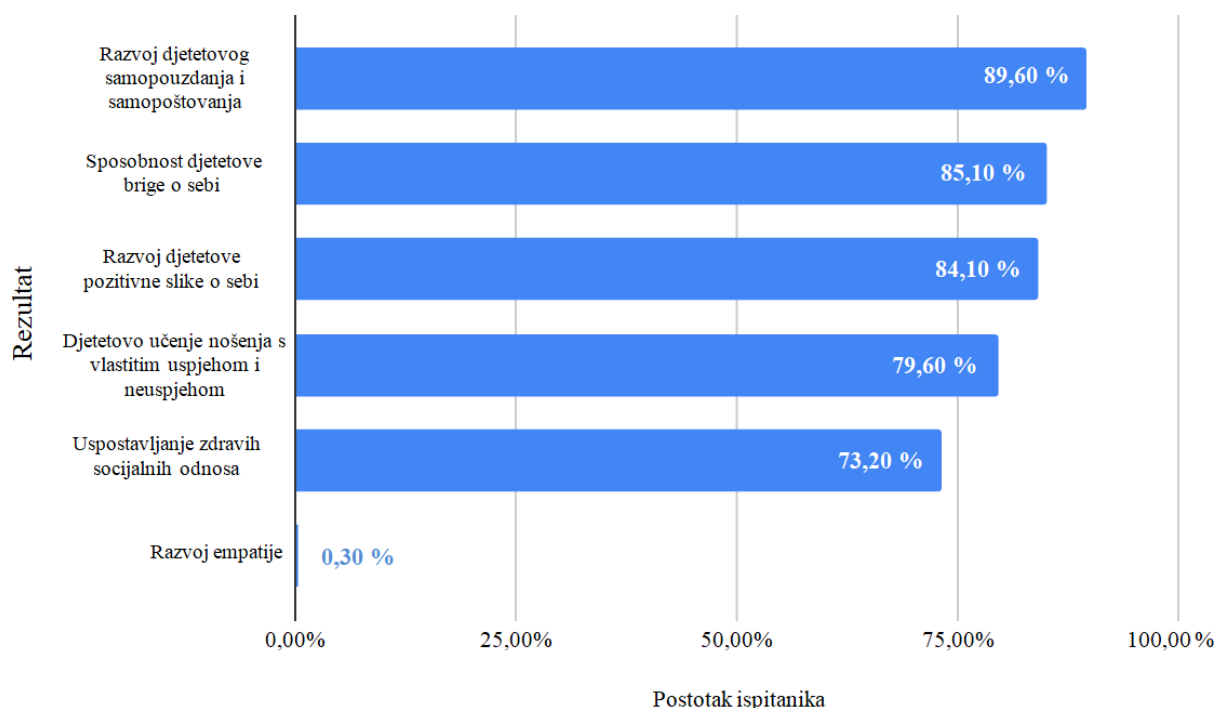

Prema dobivenim podacima, svi ispitanici smatraju da provođenje životno-praktičnih i radnih aktivnosti u dječjem vrtiću utječe na razvoj djetetove samostalnosti i sposobnosti brige o sebi.

Grafikon 7. Prikaz odgovora ispitanika na pitanje višestrukog odgovora koje od navedenih rezultata provođenja životno-praktičnih i radnih aktivnosti u dječjem vrtiću smatraju najznačajnijima.

Koje od navedenih rezultata provođenja životno-praktičnih i radnih aktivnosti u dječjem vrtiću smatrate najznačajnijima? (Moguće je označiti više od jednog odgovora.)

328 odgovora

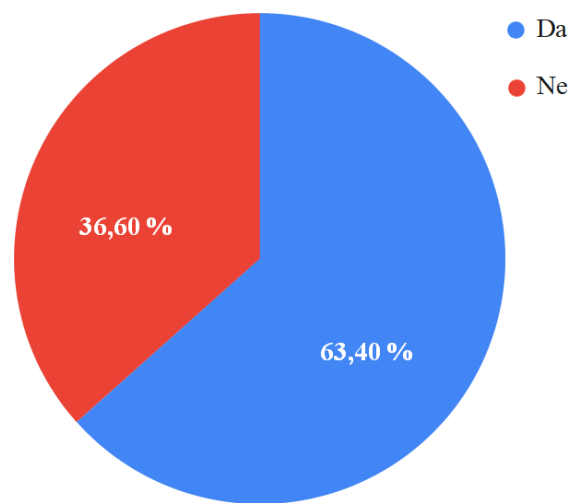

U daljnjoj su analizi prema odgovorima ispitanika kao najznačajniji rezultati provođenja životno-praktičnih i radnih aktivnosti u dječjem vrtiću utvrđeni razvoj djetetovog samopouzdanja i samopoštovanja, zatim sposobnost djetetove brige o sebi i razvoj djetetove pozitivne slike o sebi, nakon čega slijedi djetetovo učenje nošenja s vlastitim uspjehom i neuspjehom te uspostavljanje zdravih socijalnih odnosa. Svi ponuđeni rezultati imaju znatan postotak odgovora ispitanika, dok je jedan ispitanik dodatno naveo i razvoj empatije kao rezultat provođenja životno-praktičnih i radnih aktivnosti u dječjem vrtiću.

Grafikon 8. Prikaz odgovora ispitanika na pitanje smatraju li da su životno-praktične i radne aktivnosti učinkovite, ako se istodobno ne provode i u obiteljskom okruženju djeteta.

Smatrate li da su životno-praktične i radne aktivnosti učinkovite, ako se istodobno ne prakticiraju i u obiteljskom okruženju djeteta?

328 odgovora

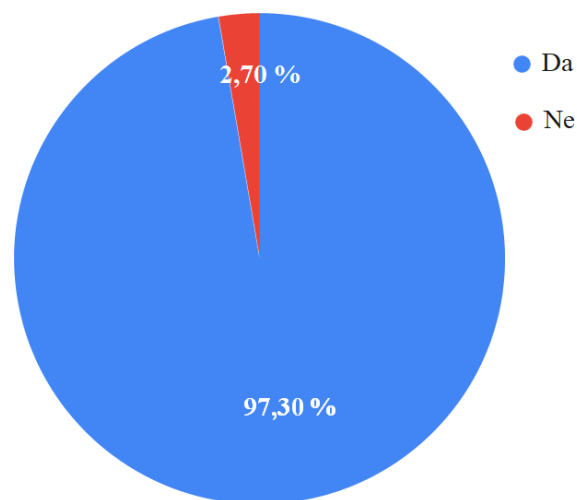

U grafikonu 8. su na temelju iskustva u radu s djecom prikazani stavovi ispitanika o tome smatraju li da su životno-praktične i radne aktivnosti učinkovite, ako se istodobno ne provode i u obiteljskom okruženju djeteta, pri čemu se pokazalo da 63,40 % ispitanika to smatra točnim, u odnosu na 36,60 % ispitanika koji smatraju da to nije točno.

Grafikon 9. Prikaz odgovora ispitanika na pitanje smatraju li da su kao odgojitelj uspjeti osvijestiti i potaknuti nekoliko roditelja na provođenje životno-praktičnih i radnih aktivnosti s djetetom kod kuće.

Smatrate li da ste kao odgojitelj uspjeti osvijestiti i potaknuti nekoliko roditelja na provođenje životno-praktičnih i radnih aktivnosti s djetetom kod kuće?

328 odgovora

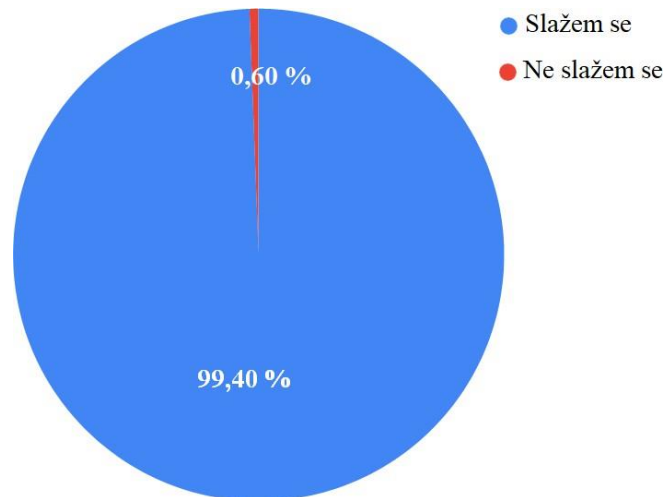

Grafikon 9. prikazuje da 97,30 % ispitanika smatra da su uspjeti osvijestiti i potaknuti nekoliko roditelja na provođenje životno-praktičnih i radnih aktivnosti s djetetom kod kuće, dok ih 2,70 % smatra da u tome nisu bili uspješni, što ukazuje na to da sve veći broj roditelja provodi životno-praktične i radne aktivnosti s djecom.

Grafikon 10. Prikaz odgovora ispitanika na pitanje slažu li se s tvrdnjom da odgojitelji imaju veliku ulogu u stjecanju životno-praktičnih i radnih vještina djeteta.

Odgojitelji imaju veliku ulogu u stjecanju životno-praktičnih i radnih vještina djeteta.

328 odgovora

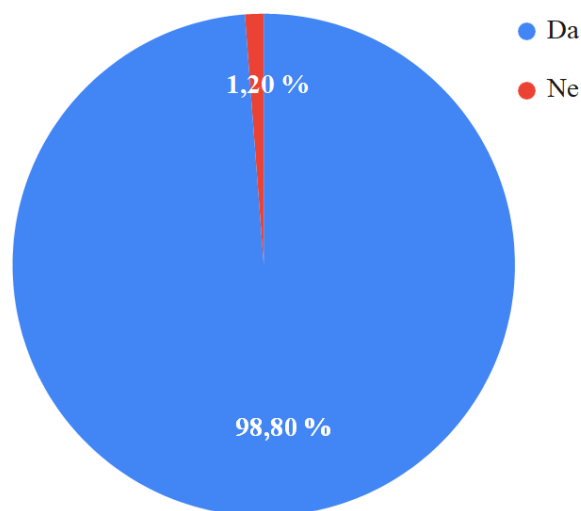

Grafikon 10. prikazuje da 0,60 % ispitanika smatra da odgojitelji nemaju veliku ulogu u stjecanju životno-praktičnih i radnih vještina djeteta, dok ih 99,40 % smatra da je uloga odgojitelja vrlo važna.

Grafikon 11. Prikaz odgovora ispitanika na pitanje smatraju li da djeca u njihovoj odgojno-obrazovnoj skupini vole sudjelovati u životno-praktičnim i radnim aktivnostima.

Smatrate li da djeca u Vašoj odgojno-obrazovnoj skupini vole sudjelovati u životno-praktičnim i radnim aktivnostima?

328 odgovora

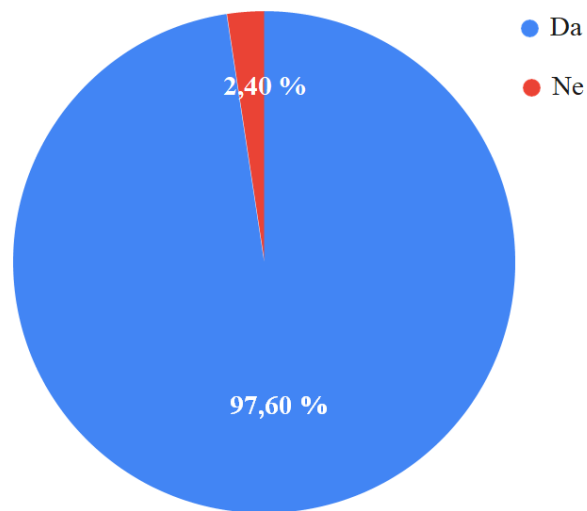

Analizom podataka potvrđeno je da 98,80 % ispitanika smatra da djeca u njihovoj odgojno-obrazovnoj skupini vole sudjelovati u životno-praktičnim i radnim aktivnostima, dok 1,20 % ispitanika to ne smatra.

Grafikon 12. Prikaz odgovora ispitanika na pitanje pohvaljuju li u svojoj odgojno-obrazovnoj skupini djetetovu volju i trud, iako je zadatak obavilo neuspješno.

Pohvaljujete li u Vašoj odgojno-obrazovnoj skupini djetetovu volju i trud, iako je zadatak obavilo neuspješno?

328 odgovora

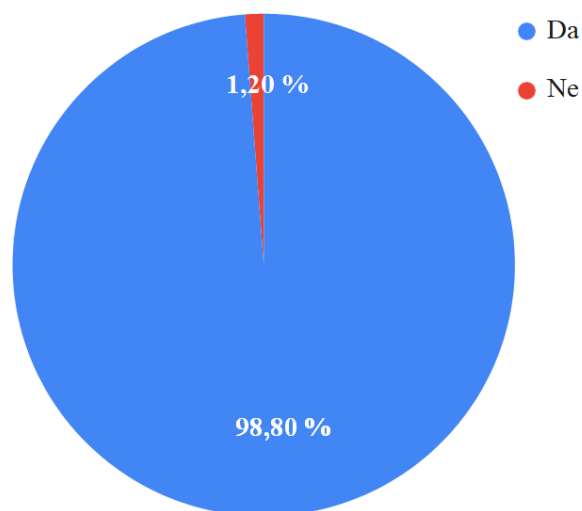

Grafikon 12. prikazuje da čak 97,60 % ispitanika u odgojno-obrazovnom radu pohvaljuje djetetovu volju i trud, iako je zadatak obavilo neuspješno, dok to ne čini 2,40 % ispitanika.

Grafikon 13. Prikaz odgovora ispitanika na pitanje smatraju li da dobro procjenjuju kada se trebaju uključiti u životno-praktične i radne aktivnosti djece (objasniti, pružiti pomoć i dr.).

Smatrate li da dobro procjenjujete kada se trebate uključiti u životno-praktične i radne aktivnosti djece (objasniti, pružiti pomoć i dr.)?

328 odgovora

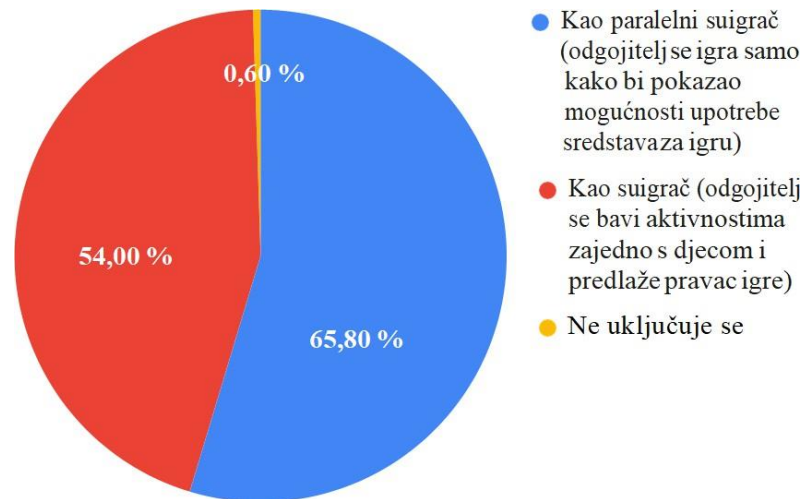
Dobiveni podatci potvrđuju da 98,80 % ispitanika smatra da dobro procjenjuje kada se trebaju uključiti u životno-praktične i radne aktivnosti djece, dok njih 1,20 % to ne smatra.

Grafikon 14. Prikaz odgovora ispitanika na pitanje na koji način se kao odgojitelj uključuju u životno-praktične i radne aktivnosti djece.

Na koji način se kao odgojitelj uključujete u životno-praktične i radne aktivnosti djece?

328 odgovora

Odgovorima ispitanika utvrđeno je da ih 65,80 % u životno-praktičnim i radnim aktivnostima djece sudjeluje kao paralelni suigrač, dok se čak 54,00 % ispitanika bavi aktivnostima s djecom i predlaže smjer razvoja igre. U dječje aktivnosti se ne uključuje 0,60 % ispitanika.

8. RASPRAVA

U ovom istraživanju prva se hipoteza odnosila na provjeru utječe li provođenje životno-praktičnih i radnih aktivnosti u dječjem vrtiću na razvoj djetetove samostalnosti i sposobnosti brige o sebi. Hipotezu se pokušalo potvrditi postavljanjem pitanja koja se odnose na stavove i iskustva ispitanika u svojoj odgojno-obrazovnoj praksi, a koja su povezana s važnosti i utjecajem životno-praktičnih i radnih vještina. Prema analizi sljedećih odgovora ispitanika prva hipoteza je potvrđena.

Istraživanje na uzorku od 328 ispitanika otkrilo je da 100,00 % ispitanika smatra da provođenje životno-praktičnih i radnih aktivnosti u dječjem vrtiću utječe na razvoj djetetove samostalnosti i sposobnosti brige o sebi. WHO (2020) navodi da je glavna uloga usvajanja životno-praktičnih i radnih vještina priprema pojedinca za samostalan i učinkovit život u određenom društvenom okruženju te uspješno rješavanje zahtjeva i izazova svakodnevnog života. Iznimno važnima 97,90 % ispitanika smatra aktivnosti koje potiču održavanje osobne higijene djeteta, a 97,00 % njih važnima smatra i aktivnosti samostalnog presvlačenja i preoubavanja. Sve ponuđene vrste životno-praktičnih i radnih aktivnosti imaju više od 54,00 % odgovora ispitanika koji ih smatraju iznimno važnima. U odgojno-obrazovnom radu kod 94,50 % ispitanika najzastupljenije su aktivnosti koje potiču samostalno presvlačenje i preobuvanje, a kod 93,60 % ispitanika to su aktivnosti koje potiču održavanje osobne higijene. Aktivnosti pripreme i posluživanja hrane zastupljene su kod 18,30 % ispitanika. Ispitanici najznačajnijim rezultatom provođenja životno-praktičnih i radnih aktivnosti u dječjem vrtiću smatraju razvoj djetetovog samopouzdanja i samopoštovanja (89,60 %), sposobnost djetetove brige o sebi (84,80 %) te razvoj djetetove pozitivne slike o sebi (84,10 %), ali i djetetovo učenje nošenja s vlastitim uspjehom i neuspjehom (79,60 %) te uspostavljanje zdravih socijalnih odnosa (73,20 %). Pernar (2019) navodi da se važnost provođenja životno-praktičnih i radnih vještina ističe i u djetetovoj sposobnosti nošenja s vlastitim uspjehom i neuspjehom, a upravo to utječe na razvoj djetetovog samopouzdanja i pozitivne slike o sebi što ga osnažuje da se zalaže i bori za sebe, a time i uspješno djeluje u društvu (Montessori 1971, prema Škugor i sur., 2024). Veliku ulogu odgojitelja u stjecanju životno-praktičnih i radnih vještina djeteta priznaje 99,40 % ispitanika. O odgojitelju ovisi uspješnost odgojno-obrazovnog rada koji samo primjerenim praćenjem djece može doći do bitnih spoznaja o djetetovim mogućnostima, navodi Peteh (1986).

Druga hipoteza odnosila se na provjeru usvaja li dijete životno-praktične i radne radnje paralelno kod kuće s roditeljima i u vrtiću s odgojiteljima. Pitanje kojim se ova hipoteza nastojala potvrditi odnosi se na uključenost roditelja u ovladavanje životno- praktičnim i radnim radnjama djeteta. Prema analizi odgovora ispitanika potvrđena je i druga hipoteza.

Čak 97,30 % ispitanika smatra da su uspjeli osvijestiti i potaknuti nekoliko roditelja na provođenje životno-praktičnih i radnih aktivnosti s djetetom kod kuće. Roditelji ili skrbnici u obiteljskom domu, svojim svakodnevnim primjerom trebaju poticati djecu na ovladavanje životno-praktičnim i radnim vještinama koje su prema mišljenju 63,40 % ispitanika učinkovite čak i ako se istodobno ne provode i u obiteljskom okruženju djeteta.

Kada dijete neuspješno odradi zadatak, važno je pohvaliti ga za pokušaj i volju za obavljanjem zadatka što će ga ohrabriti za druge radne aktivnosti (Peteh, 1986), što potvrđuju i 97,60 % ispitanika istraživanja koji su odgovorili da u svojoj odgojno-obrazovnoj skupini pohvaljuju djetetovu volju i trud kada zadatak ne obavi uspješno. Važno je da odgojitelj zna dobro procijeniti kada je potrebno uključiti se u djetetovu aktivnost, a da pritom ne narušava prirodnu strukturu njegove igre koju dijete može odvesti u drugom smjeru. Kada odgojiteljeva intervencija nije potrebna, odgojitelj ostavlja djecu da se sama bave aktivnostima (Peteh, 1986). Prema tome, čak 98,80 % ispitanika odgovorilo je da smatra da dobro procjenjuju kada se trebaju uključiti u životno-praktične i radne aktivnosti djece (objasniti, pružiti pomoć i dr.), dok ih je 65,80 % odgovorilo da se u dječje aktivnosti uključuju samo kako bi pokazali mogućnosti upotrebe sredstava za igru, a 54,00 % ih se aktivnostima bavi zajedno s djecom i predlaže pravac igre.

9. ZAKLJUČAK

Pregledavanjem i analizom dobivenih podataka istraživanja prikupljenih putem mrežnog upitnika na temelju stavova i iskustva ispitanika iz vlastite odgojno-obrazovne prakse potvrđeno je da provođenje životno-praktičnih i radnih aktivnosti u dječjem vrtiću ima veliku važnost i pozitivan utjecaj na djetetov socioemocionalni razvoj (razvoj samopouzdanja, samopoštovanja i pozitivne slike o sebi), kao i na razvoj fine motorike te sposobnosti brige o sebi. Upravo su samostalnost i odgovornost među najvažnijim ciljevima odgoja koje kroz provođenje životno-praktičnih i radnih aktivnosti treba poticati i podržavati od ranog djetinjstva. Samostalna djeca uspješnija su, zadovoljnija i sretnija što pozitivno utječe na njihov socio-emocionalni razvoj i sposobnost uspostavljanja i održavanja takvih veza.

Veliku ulogu u djetetovom ovladavanju životno-praktičnim i radnim vještinama ima odgojitelj koji djeci priprema aktivnosti prema njihovim sposobnostima i mogućnostima, kao i materijal za aktivnosti te im, ukoliko je potrebno, pomaže u njihovom izvođenju. Najznačajnija odgojiteljeva zadaća je pratiti i bilježiti djetetov napredak kako bi mogao postavljati nove izazove za dijete te pripremati nove aktivnosti koje omogućuju usvajanje životno-praktičnih i radnih vještina i prelazak u zonu sljedećeg razvoja.

Stavovi ispitanika u istraživanju potvrdili su važnost i učinkovitost provođenja navedenih aktivnosti te su obje postavljene hipoteze potvrđene.

10. POPIS LITERATURE

1. Galović, K. (2017). Osobna higijena djeteta predškolske dobi (Završni rad). Osijek: Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti. Dostupno 16. kolovoza 2024. na <https://urn.nsk.hr/urn:nbn:hr:141:647288>
2. Golubić, A., Vlaisavljević, D., Rosandić, A. i Radojčić, R. (2007). Učiti za život u životnim situacijama. *Dijete, vrtić, obitelj*, 13 (47), 29-30. Dostupno 28. lipnja 2024. na <https://hrcak.srce.hr/177681>
3. Jovičić, A. (2021.). Samostalno dijete – ”Pusti me, sam ću!”. *Dječji vrtić Maslačak, Đurđevac*. Dostupno 28. lipnja 2024. na <https://vrtic-maslacak.hr/samostalno-dijete-pusti-me-sam-cu/>
4. Peteh, M. (1986). *Radne aktivnosti u dječjem vrtiću: [priručnik za odgajatelje]*. Zagreb: Školska knjiga.
5. Škugor, A. i sur. (2024). *Pokazat ću ti kako! Baš je lako! Priručnik s vježbama praktičnoga života za studente, odgojitelje, učitelje i roditelje*. Osijek: Sveučilište J. J. Strossmayera u Osijeku, Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti.
6. Pauk, Z., Morić, N., Blaće, A., Lemac, M. i Pervan, B. (2008). Higijenom do zdravlja. *Dijete, vrtić, obitelj*, 14 (53), 29-29. Dostupno 28. kolovoza 2024. na <https://hrcak.srce.hr/173397>

11. PRILOZI

Prilog 1. Instrument istraživanja (upitnik)

1. Spol: *

M

Ž

2. Radno iskustvo u dječjem vrtiću: *

1 - 5 godina

6 - 10 godina

11 - 20 godina

21 - 30 godina

više od 30 godina

3. Odgojno-obrazovna skupina u kojoj radite: *

jaslice

vrtićka

4. Koje od navedenih životno-praktičnih i radnih aktivnosti smatrate iznimno važnima. (Moguće je označiti više od jednog odgovora.)

*

- osobna higijena (pranje ruku, pranje zubi, češljanje, brisanje nosa, brisanje nakon nužde, kontrola fiziološ...
- briga o odjeći i obući (različiti načini kopčanja: dugmad, patentni zatvarač, kopča za ruksak, izvrtanje odje...
- samostalno odijevanje, svlačenje, obuvanje i izuvanje
- priprema i posluživanje hrane (postavljanje stola, samoposluživanje jelom, pospremanje vlastitog pribora...
- briga o prostoru u kojem se boravi (brisanje stola, postavljanje stola, pospremanje sobe, razvrstavanje igr...
- briga za druge (pomaganje prijateljima, briga i hranjenje kućnih ljubimaca, briga i redovito zalijevanje bilja...
- radne aktivnosti (izrada poklona, rezanje škaricama, šiljenje bojica, šivanje, pletenje, odvrtnje i zavrtnje ...
- Ostalo...

5. Koje su životno-praktične i radne aktivnosti najzastupljenije u Vašem odgojno-obrazovnom radu? (Moguće je označiti više od jednog odgovora.)

*

- osobna higijena (pranje ruku, pranje zubi, češljanje, brisanje nosa, brisanje nakon nužde, kontrola fiziološ...
- briga o odjeći i obući (različiti načini kopčanja: dugmad, patentni zatvarač, kopča za ruksak, izvrtanje odje...
- samostalno odijevanje, svlačenje, obuvanje i izuvanje
- priprema i posluživanje hrane (postavljanje stola, samoposluživanje jelom, pospremanje vlastitog pribora...
- briga o prostoru u kojem se boravi (brisanje stola, postavljanje stola, pospremanje sobe, razvrstavanje igr...
- briga za druge (pomaganje prijateljima, briga i hranjenje kućnih ljubimaca, briga i redovito zalijevanje bilja...
- radne aktivnosti (izrada poklona, rezanje škaricama, šiljenje bojica, šivanje, pletenje, odvrtnje i zavrtnje ...
- Ostalo...

6. Smatrate li da provođenje životno-praktičnih i radnih aktivnosti u dječjem vrtiću utječe na razvoj djetetove samostalnosti i sposobnosti brige o sebi? *

Da

Ne

7. Koje od navedenih rezultata provođenja životno-praktičnih i radnih aktivnosti u dječjem vrtiću smatrate najznačajnijima?(Moguće je označiti više od jednog odgovora.) *

Djetetovo učenje nošenja s vlastitim uspjehom i neuspjehom

Razvoj djetetove pozitivne slike o sebi

Razvoj djetetovog samopouzdanja i samopoštovanja

Uspostavljanje zdravih socijalnih odnosa

Sposobnost djetetove brige o sebi

Ostalo...

...

8. Smatrate li da su životno-praktične i radne aktivnosti učinkovite, ako se istodobno ne prakticiraju i u obiteljskom okruženju djeteta? *

Da

Ne

9. Smatrate li da ste kao odgojitelj uspješni osvijestiti i potaknuti nekoliko roditelja na provođenje životno-praktičnih i radnih aktivnosti s djetetom kod kuće? *

Da

Ne

10. Odgojitelji imaju veliku ulogu u stjecanju životno-praktičnih i radnih vještina djeteta. *

Slažem se.

Ne slažem se.

11. Smatrate li da djeca u Vašoj odgojno-obrazovnoj skupini vole sudjelovati u životno-praktičnim i radnim aktivnostima? *

Da

Ne

12. Pohvaljujete li u Vašoj odgojno-obrazovnoj skupini djetetovu volju i trud, iako je zadatak obavilo neuspješno? *

Da

Ne

13. Smatrate li da dobro procjenjujete kada se trebate uključiti u životno-praktične i radne aktivnosti djece (objasniti, pružiti pomoć i dr.)? *

Da

Ne

14. Na koji način se kao odgojitelj uključujete u životno-praktične i radne aktivnosti djece? *

Kao paralelni suigrač (odgojitelj se igra samo kako bi pokazao mogućnosti upotrebe sredstava za igru)

Kao suigrač (odgojitelj se bavi aktivnostima zajedno s djecom i predlaže pravac igre)

Ostalo...

12. IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI DIPLOMSKOGA RADA

Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku
**Fakultet za odgojne
i obrazovne znanosti**
OBRAZUJEMO (ZA) BUDUĆNOST

31000 Osijek, Ulica cara Hadrijana 10 +385 31 321 700 • helpdesk@foozos.hr • www.foozos.hr
OIB: 28082679513 • MB: 1404881

Studentica: Kristina Mileta

Studijski program: Sveučilišni diplomski studij Rani i predškolski odgoj i obrazovanje

JMBAG: 0267045037

IZJAVA O SAMOSTALNOJ IZRADI DIPLOMSKOGA RADA

kojom izjavljujem da sam diplomski rad pod naslovom

Važnost provođenja životno-praktičnih i radnih aktivnosti u dječjem vrtiću

izradila samostalno pod mentorstvom

doc. dr. sc. Darije Kuharić.

U radu sam primijenila metodologiju izrade znanstvenoga rada i koristila literaturu koja je navedena na kraju diplomskoga rada. Tuđe spoznaje, stavove, zaključke, teorije i zakonitosti koje sam izravno ili parafrazirajući navela u diplomskome radu povezala sam s korištenim bibliografskim jedinicama te nijedan dio rada ne krši bilo čija autorska prava. Rad je pisan na standardnome hrvatskom jeziku.

Studentica

(vlastoručni potpis)

Datum: 16. rujna 2024.